

Echtgenoten, echte mannen

Rob Bakker

Uitgeverij LetterRijn Leidschendam

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor de directe of indirecte gevolgen hiervan.

Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever worden openbaar gemaakt of veelevoudigd, waaronder begrepen het reproduceren door middel van druk, offset, fotokopie of microfilm of in enige digitale, elektronische, optische of andere vorm of (en dit geldt zo nodig in aanvulling op het auteursrecht) het reproduceren (i) ten behoeve van een onderneming, organisatie of instelling of (ii) voor eigen oefening, studie of gebruik welk(e) niet strikt privé van aard is.

Eerste druk, mei 2019

© 2019 LetterRijn/Rob Bakker

Auteur: Rob Bakker

Redactie voor Rob Bakker: Jacqueline Zirkzee

Redactie LetterRijn: Theo van Rijn, Marlies de Bruin

Foto auteur: Titia Hahne

Grafische vormgeving: LetterRijn

Drukwerk: Grafistar B.V. Lichtenvoorde

Uitgeverij: LetterRijn

www.letterrijn.nl

 LetterRijn

isbn: 978-94-918758-3-0

Eerder verschenen van Rob Bakker

Romans

Graven (1981)

Een pad voorbij (1982, 2000)

De Toespraakschrijver (1984)

Thrillers

F.E! Federatie Europa of F*** Europe (1999)

De dood wandelt mee (2015)

Het Mysterie van de 100 (2016)

Non-fictie

Zorg jij dat ik niet meer wakker word? Vrijwillige euthanasie in de praktijk (Met Klazien Sybrandy, 1984)

Boekhouders van de Holocaust. Nederlandse ambtenaren en de collaboratie (2019)

Proloog

Jongens waren we ooit, maar nu niet langer meer, en aardig waren we nooit geweest.

Zoals schrijvers altijd hetzelfde boek schrijven en vrouwen altijd dezelfde man trouwen, zo jagen echte mannen altijd dezelfde vrouw na. Dromen zijn niet echt, maar daar kunnen echtgenoten niet mee leven. Liever dan de droom om te brengen, doen ze het de vrouw die de droom belichaamde.

Dit is het verslag van zeven mannen, echtgenoten en echte mannen. Meer smaken zijn er niet, al kijken de zeven mannen zeven keer anders naar zichzelf en scheidt iedere vrouw haar eigen echtgenoot, haar eigen fantasieman.

1

Echte mannen

We lopen door de bossen in de nacht. ‘Let op de boomwortels!’ Uiteraard loopt Eddy voorop. Die weet alles van bossen en dus ook dat je in het donker tegen bomen op kunt lopen. Probeer Eddy iets nieuws te vertellen en ik wijs je een optimist aan.

We zijn met zijn zevenen: Axel, Beek, Chris, Dorian, Eddy, Fiet en Gé. Dorian is de jongste. Chris gaat morgen trouwen. We houden Chris tussen ons in om hem te beschermen tegen de koude buitenwereld en hem heel te houden voor zijn huwelijksdag.

Het bospad is nauwelijks te zien in de donkere nacht, het is het lichtgekleurde zand dat zich nog iets onderscheidt van de rest van de omgeving. Het is koud, een zachte kou, niet zo een die in deze februarinacht op je dood uit is. Echtgenoten houden niet van kou; nog een reden om trouw te blijven.

Hoe zijn we hierin verzeild geraakt?

Beek denkt daarover na. Was het de schuld van Chris? Was het Eddy? Of is het allemaal toeval? Dat is een onderwerp waarvan Beek als romanschrijver veel verstand heeft. Wie denkt dat alles gewoon toeval is, wordt nooit een schrijver. Beek kent zijn klassieken.

De bomen zwijgen, ze laten ons door, en daar is alles mee gezegd. Door hun kale takken tonen ze de lichtbewolkte nachthemel en ons verbergen ze niet. Zet er een schijnwerper op en zeven silhouetten zouden duidelijk zichtbaar in het vizier komen. Hier in het bos is het vredig, de bomen beschutten ons en wij vallen hen niet lastig; we beklimmen ze niet, dat doen jongens, en we hakken geen takken af om knuppels of speren van te maken. Dat doen echte mannen

soms. Van deze echte mannen heeft er meer dan één net zijn grote liefde voor dood in bad zien liggen. We weten niet of Chris haar ook heeft gezien, maar ze leek sprekend op zijn eerste echtgenote. Dat was voordat we het bordeel verlieten en het bospad namen op weg naar de herberg.

2

Decamerone

W e waren een aantal betrapte echtgenoten in Club Decamerone. Klassiek, maar geheel bij toeval natuurlijk. Wat hadden we te maken met het drama dat die avond plaatsvond? We waren niet het soort mannen dat in dit soort gelegenheden kwam. Zo'n man wilden wij niet zijn. We wisten ook wel dat er gelukkiger plaatsen waren voor echtgenoten om een vrijgezellenfeestje te vieren. Echtgenoten zeggen niet gauw *nee* en echte mannen ook niet, want je hebt zo een slechte naam.

Nu stonden we hier te kijken naar een bewusteloze vrouw die de gastvrouw van deze club bleek te zijn. Ze droeg een pseudo-Romeins gewaad, wit en opengewerkt. Nat lag ze op haar rug op een leren bank en haar rode, golvende lange haar waaierde uit om haar hoofd en op de plankenvloer. Langs de openvallende split in de jurk was een deel van een string te zien en een paar aandoenlijke blonde haartjes.

Ze was buiten bewustzijn geraakt in een van de baden, en de manager had onmiddellijk het alarmnummer gedraaid om een ambulance. De schrik van iedere gastheer in dit soort clubs.

Beek, Eddy, Dorian en Gé stonden om haar heen, de rest zat nog te zweten in de sauna. De manager legde haar op haar zij en drukte op maag en longen. Geen water. Hij masseerde haar hart en de vier echtgenoten keken wat gegeneerd toe. Hij voelde haar pols en knikte. Legde zijn oor bij haar mond en luisterde.

‘Ze ademt.’

Even stonden we naar haar te kijken. Ze leek op een gevallen engel.

Het leken een paar minuten, maar het moet langer hebben geduurd voordat de ambulancebroeders binnenkwamen, gevolgd door de politie. De arts die hen vergezelde stuurde ons weg en luisterde met een stethoscoop. De vrouw werd door de ambulancebroeders vakkundig op een brancard gelegd en meegenomen om in de auto te kunnen worden behandeld.

Wij stonden, als enige bezoekers die avond, bij de twee gewaarschuwde rechercheurs en keken voor ons uit. Zweet parelde op onze huid, onder de badjas. Chris kwam samen met de anderen aangelopen en hij vroeg verbaasd wat er aan de hand was. De manager vertelde hem dat de gastvrouw van de club onwel was geworden.

‘Laten we gaan,’ stelde Chris onschuldig voor.

Helaas, zo gemakkelijk zou dat niet gaan. De politiemannen, beiden in burger, hielden ons met een gebiedend gebaar tegen. Een van de rechercheurs liet zijn blik van links naar rechts over de verzamelde mannen glijden. Sommigen bogen het hoofd onder die blik, anderen wendden het hoofd af en één keek brutaal terug. Eddy natuurlijk.

De rechercheur knikte en dat leek het signaal voor het merendeel van de echtgenoten om een stap terug te doen. De man had een regenjas aan en een fout hoedje op. In zijn linkerhand had hij een verfomfaaid pakje sigaretten. Nog verslaafd ook. Roken, dat deed je niet meer. Hij wilde er wel een opsteken, dat zag je aan de stoomwolkjes boven zijn hoofd. Zelfs de traditioneel verkeerde bruine smerisschoenen waren bij hem grijs. Veertig jaar maffiafilms met Armani waren geheel aan hem voorbijgegaan. De rechercheur had lang en aandachtig naar de vrouw op de bank gekeken en de stoomwolkjes rond zijn oren kregen een lichtrood waas. De fantasie waarmee hij zich vanavond zou gaan afrukken, werd nu ongetwijfeld opgebouwd: een mooie roodharige vrouw in de sauna van een chique bordeel. Met die grijze schoenen was dit voor hem waarschijnlijk het hoogst haalbare.

De echtgenoten rilden en beefden, ze hadden het koud en

ze waren misselijk van schrik en angst. Chris stond achteraan en Beek bedacht opgelucht dat Chris de vrouw waarschijnlijk nog niet eens goed had kunnen zien.

De rechercheur maakte een wuivend gebaar zoals dat alleen na jaren training gemaakt kan worden, en de echtgenoten weken nog verder achteruit. Zij trokken zich in hun ochtendjassen beschaamd terug naar een hoek met een kleine bar waar de clubeigenaar zwijgend waakte. Alle meisjes stonden achter hem; gewoon meisjes ineens – er was niets vrouwelijks meer aan hen. Niemand keek een ander aan.

‘Kunnen we ons aankleden?’ vroeg Eddy op de normaalste toon ter wereld.

De rechercheur draaide zich om. Zoals alles wat hij tot dan toe had gezegd, klonk zijn antwoord alsof het werd vergezeld van een uitroepteken. ‘Ik loop even met u mee!’

We gingen naar de kleedkamer van de sauna, waar de kastjes onze kleren bewaarden. De eigenaar van de club vergezelde ons. De rechercheur bleef midden in de kamer staan.

‘Wie is bij haar geweest?’

Niemand reageerde, echte heren praten daar niet over met vreemden. Er zijn honderden goede geldige redenen om nooit iets aan de politie te vertellen, want in gedachten hebben zulke mannen altijd een paar handboeien klaar om je in te sluiten, te martelen en te verkrachten in de cel.

Beek dacht dat Eddy en hij wel de enigen waren geweest die haar gezicht goed hadden gezien.

‘Wilt u uw badjassen uitdoen en even ronddraaien!’

Eddy trok een grimas en voldeed aan het bevel. Zeven geslachten, zeven konten, zeven buiken – sommige gespierd, andere zacht en bollend –, zeven paar schouders – sommige gebruind, andere wit –, zeven gezichten – sommige ongelukkig, een enkel onbewogen, een ander boos.

Beek zag dat de inspecteur naar de mooie Dorian keek, puzzelend. Bouwde hij wederom een fantasie op of vocht hij tegen zijn latente en nu in volle kracht opkomende gevoelens

voor de homo sapiens van hetzelfde geslacht? Grijsz schoenen hebben het moeilijk met zachte gevoelens.

We begonnen ons aan te kleden en de inspecteur verdween. We bleven zwijgen tot we geheel aangekleed waren. Pak of jeans en trui.

‘Jezus!’ zei Eddy toen.

Chris knikte en uit zijn gezichtsuitdrukking konden we niets opmaken. Hij had de vrouw klaarblijkelijk niet goed gezien.

‘Ik kan dit helemaal niet hebben,’ zei Axel verontwaardigd. Zijn handen trilden en zijn gezicht had niets meer van het daadkrachtige dat hij op de verkiezingsposters dacht uit te stralen.

‘Wat hebben wij ermee te maken?’ vroeg Eddy.

Beek dorst die vraag niet te beantwoorden. Chris ging naar het toilet en we keken elkaar aan.

‘Heb je dat gezien?’ vroeg Eddy.

Beek knikte. Dorian knikte, Gé knikte en Fiet keek taxerend. Zo keek hij altijd en we wisten nooit wat Fiet dan precies aan het taxeren was.

‘Zij was het,’ zei Eddy overtuigd.

‘Zij was het,’ bevestigde Beek en hij zag dat Dorian het ook wist.

‘Echt?’ zei Fiet, maar hij keek niet verbaasd.

‘Ja-ha!’ Eddy sprak altijd zo tegen Fiet.

‘Wie?’ vroeg Axel.

‘Jezus. Zij was het!’ Eddy was boos. Hij bracht zijn mond bij het oor van Axel en fluisterde.

Axel verbleekte. Hij keek naar de gang, naar de toiletten alsof hij misselijk was. ‘Weet Chris dat? Ik kan dit helemaal niet hebben.’

‘Zo te zien niet,’ zei Beek.

‘Moet hij het weten?’

‘Nu nog niet,’ besliste Eddy. ‘Eerst hier weg.’ Hij keek Axel geringschattend aan. ‘Ik heb nieuws voor je: dit kunnen we namelijk allemaal helemaal niet hebben.’

Eddy legde daarna zijn vinger tegen zijn lippen. Niemand vroeg waarom, maar Beek wist dat hij alle redenen had om te zwijgen, net zoals iedere echtgenoot.

We wachtten tot Chris terugkwam en gingen daarna gezamenlijk en zwijgend naar de algemene bar. We dronken niet meer, we waren alleen aanwezig en wachtten tot na een lange tijd de morsige rechercheur met zijn collega en de clubeigenaar binnenkwamen. De rechercheur leek niet goed te weten wat hij met ons aan moest en Eddy zag zijn kans.

‘Wat hebben wij hier verder mee te maken?’ vroeg hij.

In een andere tijd zou de rechercheur hebben gesnauwd: ‘Wij stellen de vragen!’ Helaas, dat zat er op korte termijn niet meer in.

‘Ik moet een proces-verbaal opmaken!’

Je hoorde Axel uitademen. Verlies van de anonimiteit!

We moesten allemaal onze naam en adres opgeven en dat was het.

‘Ik reken wel even af,’ zei Eddy.

Een bedrag van vele honderden euro’s en vijftig cent. Hoe kwam zo’n waard aan vijftig cent? En wat moest hij met zo’n bedrag? Dat sloeg nergens op, hij maakte misbruik van de situatie. De sfeer was er niet naar om erover door te vragen. En dus stonden we even later buiten in de februarinacht, donker en koud. We hadden natuurlijk een taxi kunnen bestellen, maar niemand opperde dit.

‘Laten we gaan lopen,’ stelde Chris voor.

We prefereerden het anonieme donker, de afkoeling en de wandeling door bossen en heideveld om de onderlinge saamhorigheid nog niet te hoeven verbreken.

Beek liep naast Dorian, zonder iets te zeggen. Beek vroeg zich af waarom Dorian verzwegen had dat hij die avond bij haar was geweest. Dat had ze hem namelijk verteld.

De bomen zwijgen nog steeds, ze laten ons door en daar is alles mee gezegd. Geen boom zal het nalaten zijn wortels uit te steken om ons te laten struikelen. Eddy weet dat en we letten na zijn waarschuwing extra goed op. We zijn op weg naar de herberg waar we die ochtend zijn begonnen.

3

Beek

Die ochtend, op de drempel van de herberg, met het geluid van de knisperende zon door de boomtakken, beseft Beek waarom hij mede de uitnodiging van Chris heeft aangenomen. Hij wilde de zes anderen ontmoeten voordat hij zijn beslissing nam. Met zijn zevenen zouden ze er misschien achter kunnen komen welk besluit Beek moest nemen. Zeven ervaren mannen, zeven pilaren van wijsheid, moesten zoiets kunnen oplossen. Wat Beek voordien is geweest, telt niet. Hij liegt als iedere schrijver zijn eigen verleden bij elkaar, zijn vingers druipen soms nog van de groene inkt. Het enige belang voor Beek is, dat hij voor een keuze staat.

Het is zo'n dag dat de zon de laatste nevels doet oplossen terwijl de lucht nog ruikt naar vrieskou, als de adem van een meisje dat van een ijsje heeft gelikt. De februarizon doet met echtgenoten vreemde dingen en een februaridag kan zich koket voordoen als een vroeg voorjaar. Mannen weten hoe verraderlijk zo'n dag in februari kan zijn; een valkuil, een bodemloos gat. Een dag waarop een man geen been heeft om op te staan. Hij gebruikt zijn vleugels. Een dag van verwachting; er is niets verraderlijker dan dat. De datum van het officiële begin van de lente kent men, en wie de kalender bijhoudt kan zich ertegen wapenen: niet te veel drinken en koude douches nemen om de melancholie geen kans te geven. De eerste dag van de verwachting komt als een gril. Zoiets hangt opeens in de lucht en dan is het voor een echte man al te laat. De geur van verlangen en waanzin zit dan al in de kop. Dan laat men alles uit zijn handen, hoofd en hart vallen. Het is de verwachting die mannen onbetrouwbaar maakt.

Rijpe echtgenoten weten een jonger jaargetijde te waarderen

op deze mooie dag in februari, als de een na de ander binnenvalt in de herberg, op tijd voor een feestelijke vrijgezellenlunch. De herberg is beduidend ouder dan Beek, nog uit de tijd van Napoleon. Men zegt dat Napoleon zelf in deze herberg heeft overnacht en de zolderbalken kreunen al jaren onder de geruchten van koninklijke slapers. Echtgenoten weten hoe snel er wordt gekletst. De herberg ligt wat afzijdig van een weg die door het bos leidt, langs de achterdeuren van zowel de huidige koning-moeder als de vorige koningin-moeder.

Achter de beuken rondom de herberg ligt een eeuwig groen dennenbos. Groen is de kleur van de verwachting en ook daarom is deze herberg een goede plaats. De grond is zacht door de miljoenen naalden die in de loop der jaren zijn gevallen en van groen naar zwart zijn gekleurd.

De herberg leunt tegen de omringende bomen en de bossen daarachter. Het rieten dak reikt naar de stammen. Het oude verweerde hout raakt de takken van de nakomelingen. Zolderbalken steunen en kreunen eeuwenoude verhalen over naar de jongere bomen; zij zijn de grootvaders van de pas honderd jaar oude beuken, ze hebben meer gezien, meer verwerkt, ze weten het beter.

Als Beek op die mooie februariochtend op de parkeerplaats van de herberg uit de auto stapt, kreunen de bomen. Ze hebben net de winter achter de rug, denken ze, en de februarizon belooft dat het hierna beter zal worden.

‘Doe je ze allemaal de groeten?’ roept de vriendin die Beek brengt hem na.

‘Allemaal?’

‘Dan alleen je vrienden. Heb je alles bij je?’

Zij heeft de weekendtas voor één overnachting ingepakt, plus een hanger met zijn smoking, wit hemd, strikje en lakschoenen; hij zijn eigen broek- en jaszakken. Ze weet dat hij meer kan vergeten dan zij kan inpakken.

‘Ik zie je morgen in het hotel.’

Ze glimlacht lief terug. ‘Nooit iets voor zeker aannemen.’

Hij weet wel beter; hij hoopt in ieder geval dat hij bij haar

veilig is. En dat hij veilig voor haar zal zijn, in wat andere mensen een relatie noemen. Dat moet Beek nog beslissen.

Er staan al wat auto's op het grind. De nieuwste en dikste, een Audi met een hondenrek, is ongetwijfeld van Axel die een golden retriever heeft. De terreinwagen is van Eddy, vermoedt Beek, en de Volvo is van Gé die immers het tijdschrift *Arts en Auto* gratis krijgt thuisbezorgd. Dorian zal wel met de taxi komen, omdat er geen koetsen meer rijden. Nog geen tweedehands Opel of iets van een Aziatisch merk in auberginekleur van een garage die echt niet te veel rekent, dus Fiet is er nog niet.

Een oude, heksachtige den met kale stam en geplukte bruine kruin kijkt op Beek neer. Hij laat terloops een laatste dennenappel vallen en mist Beek op een haar na. Hij kijkt omhoog en ziet dat de kruin roestbruin bloost. Ook heksenbomen kennen blijkbaar schaamte als ze een te gemakkelijk slachtoffer kiezen.

Op de drempel van het restaurant komt Chris hem tegemoet. 'Welkom.'

Beek en Chris drukken elkaar zwijgend de hand, en het wil wat zeggen als mannen het onder elkaar een moment zonder geluid afkunnen. Het is vertrouwd.

Chris troont Beek mee naar de eetzaal, waar straks een uitgebreide lunch zal worden opgediend. Zeven jaar geleden was dit een eenvoudige pleisterplaats, nu is het een exclusieve *auberge*. Verder is alles hetzelfde gebleven.

'Ik ben blij dat je er bent. De anderen zijn er al: Eddy, Dorian, Gé, Axel, Fiet.' Chris lijkt verstrooid als hij het bekende rijtje namen opnoemt.

Chris is een paar jaar ouder, al is het leeftijdsverschil niet echt zichtbaar, met Beeks doorleefde uiterlijk. Misschien kan een aandachtig toeschouwer het zien aan Beeks ogen die nieuwsgierig en vol verwachting door de ruimte gaan, terwijl Chris rustig het leven beschouwt.

'We missen natuurlijk alleen Hajé,' zegt Chris enigszins plechtig.

‘Echt een gemis,’ antwoordt Beek plichtmatig.

Vroeger waren ze met zijn achten, maar ruim een jaar geleden is een vriend aan een hartaanval overleden. De dood mag geen naam hebben bij de echtgenoten en sindsdien werd hun voormalige maat aangeduid met zijn initialen H.J., kortweg Hajé.

Beek begroet de vrienden in de gelagkamer, het is nog een onwennige verzameling. Het kan toch niet anders dan dat vrienden, die na zeven jaar samenkomen voor een tweede huwelijksplechtigheid in dezelfde groep als bij het eerste huwelijk, een heel speciale band moeten hebben. Een huwelijk doe je met echte vrienden, gewoon stappen, zoals ze ook wel eens deden, telt niet.

De zonnige februaridag moet nog binnendringen in deze herberg van oude stenen en donker hout met een warmte die van iedere man een vriend maakt, zelfs om elf uur in de ochtend.

Axel is in donkergrijs kostuum, Eddy in zwierige vrijetijdskleding, Gé in wat bruin gescharrel en de mooie Dorian, die zich als fotograaf altijd en overal thuis voelt, in zwart, grijs en wit. Hij is zijn eigen foto.

Beek geeft iedereen een hand. De droge hand van Axel, precies zo aangereikt als zijn vader meer dan veertig jaar lang een onse kruidenierswaren aanreikte; de grote, warme hand van Eddy, met als bonus een jongensachtige klap op Beeks schouder; de zachte en helaas weer vochtige, gevoelige hand van Gé die Beek vanuit zijn rommelige kleding beroepsmatig warm aanstaart. Alleen de hand van Dorian is fijn en koel en Beek moet de verleiding weerstaan hem even vast te houden.

Gedurende de jaren voorafgaand aan deze ontmoeting hebben de zeven mannen elkaar incidenteel ontmoet, in tête-à-têtes over elkaar gepraat en anderen becommentarieerd, kroegentochten gehouden, mailwisselingen, samenzweringen van drie of meer beraamd en nog zo wat.

Als Beek zijn plaats in de staande kring inneemt en een kop koffie krijgt aangereikt door een toeschietende ober met

een zilveren kan, lijkt de groep compleet. Niemand durft te zeggen dat het lang geleden is, maar voor een huwelijk eigenlijk te kort. Iedereen weet waarvoor ze vandaag en morgen aanwezig zijn en niemand anders dan Chris mag er als eerste over beginnen. Dat kan niet worden afgedwongen en dus vermijdt iedereen het om Chris rechtstreeks aan te kijken, uit angst dat hij hun onuitgesproken vraag zal zien. Een blik met elkaar uitwisselen kan al helemaal niet, want daardoor zou Chris zich buitengesloten kunnen voelen. Dus kijkt men in de koffiekop van zijn buurman, werpt een blik op de eigen schoenen, bestudeert aandachtig de grote, ouderwetse schilderijen aan de wand. De brutaalste van hen, Eddy, loopt even rond en moet toch terugkeren als diverse zwijgende blikken zich bij wijze van afleiding op hem richten.

4

Chris

Het merendeel van de huidige zeven is vergeten wie wiens vriend is. De enige die ze echt allemaal bindt, is Chris die vandaag met zijn beste vrienden zijn laatste dag als vrijgezel viert. Voor de tweede keer pas, Chris is nu eenmaal trouw.

Als echtgenoot is hij zelfs zo trouw dat hij het feest van zijn tweede huwelijk in dezelfde herberg wil vieren als zeven jaar eerder zijn eerste. En als vriend is hij zo trouw dat hij voor het vrijgezellenfeest dezelfde vrienden heeft uitgenodigd als bij de eerste keer.

Dus kwamen ze een paar weken van tevoren bij elkaar om te beraadslagen, zonder Chris.

‘We moeten een cadeau hebben,’ trapte Eddy af. ‘Hij is zelf ook altijd zo attent als er iets te vieren is. Erger nog: hij is zelfs zo trouw dat ik altijd het gevoel heb tekort te schieten omdat ik hem niet vaak genoeg bel of bezoek. Hij eist niets en verwacht niets, integendeel; hij geeft liever dan dat hij neemt. Dat is niet te evenaren, daarin staan we machteloos.’

‘Het cadeau moet wel iets moois zijn, want nooit is er iets wat we kunnen doen voor Chris zelf,’ klaagde Axel.

Achter de rug van je beste vriend om is alles bespreekbaar.

‘Hij is altijd de eerste om iemand te hulp te schieten. Brandde zijn huis maar eens af,’ opperde Eddy. ‘Dan konden we wat voor hem terugdoen.’

‘Zal je zien dat hij al jaren aan een slopende ziekte lijdt, zonder dat hij ooit iemand iets heeft verteld,’ verzuchtte Axel die zichzelf ieder halfjaar laat doorlichten. ‘Chris wil natuurlijk niemand belasten. Als hij ooit na een jarenlange lijdensweg onverwacht doodgaat, lopen wij voor eeuwig met een schuldgevoel rond.’

‘Omdat we niets hebben gedaan en dan nooit meer iets kunnen doen,’ voegde Fiet eraan toe.

‘Behalve met zijn vrouw trouwen,’ zei Dorian. ‘Zit Chris daarop te wachten?’

Dat was een al te beladen vraag. Wie wilde dat niet?

De vrienden zaten met een raadsel. Niemand wist waarom de vrouw van Chris was weggelopen, hij waarschijnlijk ook niet en zelfs zij zal het moeilijk hebben om uit te leggen waarom ze de man ontrouw werd die de personificatie is van trouw. Chris' trouw gaat al zijn vrienden immers al jaren boven de pet. Met zijn trouw konden ze hun ontrouw excuseren met de opmerking: ‘Ik ben geen Chris.’ Dat was voldoende.

Chris handelt niet op bevel, hij is geen zombie zonder enig gevoel, zonder hunkeringen, lusten en geheime wensen. Juist die gevoelens maken hem tot een echt trouw mens, want zonder zou hij gewoon een idioot zijn. In zijn trouw is hij zo uitzonderlijk, zo bovenmenselijk, dat zijn vrienden zich soms schamen als ze met Chris in een kamer zitten.

‘Zoveel liefde, zoveel genegenheid voor één mens is onmenselijk en valt waarschijnlijk onder de psychiatrie,’ merkte Dorian op.

Mogelijk dat de echtgenoten zich nu plaatsvervangend schaamden voor Chris, die zomaar zijn vrouw zag verdwijnen.

‘Het is voor een vrouw gemakkelijker om trouw te blijven dan voor een man,’ wist Eddy. ‘Wij hebben andere genen, wij zijn jagers.’

‘Mannen moeten trouw aan zichzelf blijven,’ bevestigde Gé.

‘Trouw aan een vrouw is moeilijker, dan moet een man buiten zichzelf treden. Vrouwen hebben die gave van nature, want het is diezelfde gave die ze in staat stelt om een kind te baren.’

Gé heeft overal een theorie voor.

‘De psychologie van de psychologie moet zeker nog worden geschreven?’ probeerde Dorian dit stokpaardje te laten struikelen.